

17. Kansanhuolto

Kansanhuoltolautakunnan kertomus toiminnastaan v. 1942 oli seuraavan sisältöinen:

Elintarviketilanne. V. 1942 maamme elintarviketilanne oli tuntuvasti huonompi kuin edellisenä vuonna. Omat elintarvikevarastomme, joiden merkittävänä kuluttajana oli sodassa oleva armeijamme, olivat vähentymistään vähentyneet eikä niiden täydentämiseen Saksasta, jonka varassa ulkomainen tuontimme miltei täydellisesti oli, ollut kuin rajoitettuja mahdollisuuksia. Tästä johtuen oli myöskin elintarvikeannoksia supistettava. Niinpä henkistä ja kevyttä ruumiillista työtä tekevän henkilön vuotuinen viljatuoteannos oli 75 kg, ravintorasva-annos 4.7 kg ja sokeriannos 11 kg annoksien oltua edellisenä vuonna vastaavasti 79.6, 8.8 ja 14 kg. Myöskin liha- ja maitotilanne oli entistä kireämpi.

Tarvikkeiden niukkuus, joka erityisesti tunnettiin maamme suurimmassa kuluttajakeskuksessa, Helsingin kaupungissa, aiheutti kansanhuoltolautakunnalle, sen kertomusvuoden aikana jatkaessa paikalliseen kansanhuoltohallintoon kuuluvien tehtävien hoitamista, vaikeasti ratkaistavia kysymyksiä. Koska kansanhuoltolautakunnalla ei kuitenkaan ollut mahdollisuuksia toimittaa elintarvikehankintoja eikä myöskään ohjata tarvikkeiden jakaantumista maassa, nämä tehtävät kun kuuluivat yksinomaan kansanhuoltoministeriölle, saattoi kansanhuoltolautakunta vain esityksiä tekemällä yrittää helpottaa pääkaupungin elintarvikehuoltoa.

Säännöstely laajeni kertomusvuonnakin käsittämään uusia tarvikkeita. Helsingin kaupungissa tulivat jakelusäännöstelyn alaisiksi kala helmikuun 16 p:stä sekä peruna ja ruokajuurikasvit lokakuun 1 p:stä lukien. Tupakan säännöstely alkoi koko maassa samoin lokakuun 1 p:stä. Ruokajuurikasveista voitiin kuitenkin jo joulukuun 1 p:stä varastojen osoittauduttua riittäviksi ja tarvikkeiden huonon säilyvyyden vuoksi vapauttaa jakelusäännöstelystä porkkana, lanttu ja ruokanauris. Kalan sekä perunan ja ruokajuurikasvien jakelun säännöstely jäi kansanhuoltolautakunnan hoidettavaksi kansanhuoltoministeriön asiasta antamien yleisten määräysten pohjalla. Kalan jakelun säännöstelystä annettiin elokuun 24 p:nä kansanhuoltolautakunnan päätös, joka sisälsi tarkemmat kyseisessä säännöstelyssä noudatettavat määräykset.

Kansanhuoltolautakunta. Joulukuun 17 p:nä 1941 kaupunginvaltuusto valitsi v:ksi 1942 lautakunnan puheenjohtajaksi osastonhoitaja F. J. Laakson, varapuheenjohtajaksi kauppaneuvos V. Mattisen sekä muiksi jäseniksi toimittaja Y. Kaarneen, agronomi R. E. Karlssonin, arkkitehti S. Lagerborg-Steniuksen, rovasti F. E. Liljan, toimitsija U. L. Nurmisen, toimittaja R. Paasion, toimitusjohtaja B. G. W. Sarlinin, professori P. H. Schybergsonin ja johtaja G. G. Wickströmin. Huhtikuun 1 p:nä paikkakunnalta muuton takia eronneen toimittaja Paasion tilalle valittiin liikenneneuvoja O. H. Träskvik ja kesäkuun 4 p:nä kuolleen johtaja Wickströmin tilalle kaupungineläinlääkäri eläinlääketieteentohtori O. W. Ehrström. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli sosiaali- ja opetusasiain johtaja J. W. Keto.

Lautakunta kokoontui kertomusvuoden aikana yhteensä 17 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin kaikkiaan 172 asiaa.

Vuoden aikana kävivät lautakunnan tarkoituksia varten valitsemat lähetystöt neuvottelemassa kansanhuoltoministeri H. Ramsayn luona kalan Ahvenanmaalta Helsinkiin kuljettamisen tehostamisesta, kansanhuoltoministeriössä saattamassa sen tietoon lautakunnan kannan perunansäännöstelystä ja esittämässä toivomuksia toimenpiteiksi Helsingin elintarviketilanteen turvaamiseksi sekä rautatiehallituksessa kuin myös kulkulaitos- ja kansanhuoltoministerien luona tekemässä elintarvikkeiden kuljetusten helpottamista tarkoittavia esityksiä.

Marraskuun 11 p:nä lautakunta asetti toimikunnan suunnittelemaan Helsingin kaupungin kansanhuoltohallinnon uudelleenjärjestelyä. Toimikuntaan valittiin jäsenet Ehrström, ja Sarlin sekä varatuomari I. Rauhanen.

Lautakunta antoi lausuntoja ja teki esityksiä kansanhuoltoalaa koskevista kysymyksistä yhteensä 17 kertaa; sen kirjeenvaihto käsitti 23 422 saapunutta ja 39 574 lähetettyä kirjettä.

Lautakunnan keskuudestaan valitsemaan keskusjaostoon kuuluivat puheenjohtajana lautakunnan puheenjohtaja Laakso, varapuheenjohtajana lautakunnan varapuheenjohtaja Mattinen, molemmat itseoikeutettuina jäseninä, sekä valittuina jäseninä lautakunnan jäsenet Paasio, Sarlin ja Wickström. Paasion sittemmin erottua lautakunnasta ja Wickströmin kuoltua valittiin heidän tilalleen jäsenet Ehrström ja Nurminen.

Keskusjaosto kokoontui vuoden aikana yhteensä 41 kertaa ja käsitteli kaikkiaan 307 asiaa.

Polttoainejaostoa ei kertomusvuoden aikana asetettu. Sen sijaan polttoainekysymyksissä avusti lautakuntaa kaupunginhallituksen asettama polttoainetoimikunta. Sen puheenjohtajana oli toimitsija U. Nurminen kesäkuun 20 p:ään saakka ja sen jälkeen pääjohtaja E. Rydman sekä muina jäseninä kamreeri R. Estlander, kaupunginsihteeri E. Mantere, isännöitsijä S. Puranen, johtaja T. Salmio ja toimittaja J. A. Savola. Kaupunginsihteeri Mantereen erottua virastaan valittiin hänen tilalleen toimistopäällikkö T. Aura elokuun 1 p:stä lukien.

Kansanhuoltotoimisto. Johtosääntö. Lokakuun 28 p:nä kaupunginvaltuusto hyväksyi kansanhuoltotoimiston johtosäännön, joka jätettiin kansanhuoltoministeriön vahvistettavaksi, mutta asia oli vielä vuoden päättyessä ratkaisematta.

Henkilökunta. Kansanhuoltotoimiston toimistopäällikön virka oli avoinna tammikuun 1 p:stä helmikuun 17 p:ään, jolloin sitä hoiti apulaistoinistopäällikkö varatuomari J. Hartio; helmikuun 17 p:n ja marraskuun 1 p:n välisenä aikana varatuomari T. Aura toimi vakinaisena toimistopäällikkönä, marraskuun ajan varatuomarit L. Ikonen ja I. Rauhanen hoitivat taas avoimeksi joutunutta virkaa ja joulukuun 1 p:stä alkaen varatuomari I. Rauhanen valittiin sen vakinaiseksi haltijaksi. Apulaistoinistopäällikkönä toimivat varatuomarit J. Hartio tammikuun 1 p:stä maaliskuun 31 p:ään, I. Rauhanen huhtikuun 1 p:stä syyskuun 15 p:ään ja L. Ikonen syyskuun 7 p:stä vuoden loppuun. Sihteerinä oli varatuomari I. Rauhanen vuoden alusta maaliskuun 27 p:ään saakka. Viimeksi mainitusta päivästä alkaen hoiti avoinna olevaa virkaa varatuomari E. Sirviö toukokuun 1 p:ään saakka. Apulaissihteerinä toimivat varatuomari E. Sirviö tammikuun 1 p:stä toukokuun 1 p:ään ja hovioikeudenauskultantti L.-O. Hemming toukokuun 1 p:stä joulukuun 31 p:ään. Kaupungin polttoainepäällikkönä toimi pääjohtaja E. Rydman vuoden alusta kesäkuun 10 p:ään ja siitä lähtien metsänhoitaja H. Willman. Polttoainepäällikön varamiehenä toimi metsänhoitaja H. Willman polttoainepäälliköksi nimittämiseensä asti ja elokuun 4 p:stä lukien metsänhoitaja P. Mansner.

Kansanhuoltotoimiston muodostivat kanslia-, tili-, kahvila-, kala-, laitos-, maatalous-, maataloustuote-, ostokortti-, pesuaine-, polttoaine- ja kuljetus-, ravintola-, siirtomaatavara-, tarkkailu- ja vaatetusosastot sekä polttoainepäällikön kanslia. Kalaosasto perustettiin huhtikuun 1 p:nä. Maataloustuoteosaston nimenä oli syyskuun 1 p:ään saakka teollisuusosasto. Ostokorttiosastoon kuuluivat alaosastoina Töölön ja Sörnäisten ostokorttikansliat.

Kertomusvuoden alussa ja lopussa toimiston palveluksessa olleen henkilökunnan lukumäärä ilmenee seuraavasta yhdistelmästä:

Osasto	Tammi- kuussa	Joulu- kuussa	Osasto	Tammi- kuussa	Joulu- kuussa
Johtajisto	3	4	Ravintolaosasto	11	9
Kanslia	7	7	Siirtomaatavaraosasto	9	8
Tiliosasto	2	2	Tarkkailuosasto	9	13
Kahvilaosasto	6	6	Vaatetusosasto	8	11
Kalaosasto	—	3	Polttoainepäällikön kanslia	5	6
Laitososasto	7	7	Vahtimestarit, siivoojat,		
Maatalousosasto	2	3	lähetit	15	15
Maataloustuoteosasto	12	12			
Ostokorttiosasto	45	62	Yhteensä	161	184
Pesuaineosasto	7	6			
Polttoaine- ja kuljetusosasto .	13	10	Näistä vakinaisia	149	165
			» tilapäisiä	12	19

Lisäksi käytettiin tilapäistä henkilökuntaa ostokorttien yleisissä jakeluissa ja elokuun 1 p:stä lähtien toimi polttoainepäällikön kansliassa 10 polttoainetarkastajaa.

Ostokorttien jakelu. Yleisiä ostokorttien jakeluja suoritettiin kaksi, nimittäin huhtikuun 1 p:nä ja lokakuun 1 p:nä voimaan tulleiden korttien jakelut, joista edellinen tapahtui helmikuun 25 p:n ja huhtikuun 11 p:n sekä jälkimmäinen elokuun 27 p:n ja lokakuun 7 p:n välisenä aikana. Kaikkiaan jaettiin 3 364 740 erilaista ostokorttia, kuten seuraavasta yhdistelmästä tarkemmin selviää:

Korttilaji ¹⁾	25/2—11/4 jaettuja kortteja, kpl	27/8—7/10 jaettuja kortteja, kpl	Korttilaji ¹⁾	25/2—11/4 jaettuja kortteja, kpl	27/8—7/10 jaettuja kortteja, kpl
A ₁	12 037	12 208	N ₂	—	128 467
A ₂	13 199	11 533	M ₁	192 153	182 736
B	148 020	128 200	M ₂	50 792	46 733
C	40 625	42 536	M ₃	4 646	3 495
D	26 339	26 267	M ₄	7 532	2 210
E ₁	10 767	12 176	O	243 776	—
E ₂	10 737	12 139	O ₁₋₂	—	231 211
F	157 584	146 325	O ₃₋₄	—	229 577
G ₁	81 553	80 716	R	246 597	232 077
G ₂	7 607	5 073	T ₁	—	94 649
G ₃	13	6	T ₂	—	136 925
K ₁	—	16 450	Y ₁	242 893	—
K ₂	—	53 464	Y ₂	81	—
L	—	14 505			
N ₁	—	18 111			
			Yhteensä	1 496 951	1 867 789

Ensimmäisen jakelun kustannukset nousivat 384 959: 30 mk:aan ja toisen jakelun kustannukset 496 116: 95 mk:aan.

¹⁾ A₁, A₂, B, C, D, E₁ ja E₂ tarkoittavat viljatuotteiden hankkimiseen oikeuttavat ostokortit ja niistä A₁-kortti annettiin v. 1939 tai sen jälkeen syntyneille lapsille; A₂-kortti v. 1933—38 syntyneille lapsille; B-kortti henkistä tai keveää ruumiillista työtä tekeville henkilöille; C-kortti a) raskaanpuoleista ruumiillista työtä tekeville miehille sekä sanotunlaista tai raskasta ruumiillista työtä tekeville naisille, b) vuorotyössä oleville kevyttä ruumiillista työtä tekeville henkilöille, joilla ei ole tilaisuutta ruokailuloman aikana lämpimän ruoan saantiin ja c) v. 1926—29 syntyneille lapsille; D-kortti raskasta ruumiillista työtä tekeville miehille ja erittäin raskasta ruumiillista työtä tekeville naisille sekä raskaana oleville naisille; sekä E₁- ja E₂-kortti erittäin raskasta ruumiillista työtä tekeville miehille.

Ravintorasvojen hankkimiseen oikeuttavista ostokorteista annettiin F-kortti yleensä ostokortin saantiin oikeutetuille henkilöille; G₁-kortti a) sellaisille raskaan tai erittäin raskaan työn tekijöille, joilla oli oikeus saada D- tai E-leipäkortti ja b) v. 1925 tai sen jälkeen syntyneille lapsille; G₂-kortti a) raskaana oleville tai imettäville naisille ja b) sairaille henkilöille, joilla lääkärintodistuksen perusteella oli oikeus saada ylimääräinen ravintorasva-annos; sekä G₃-kortti karjanhaltijan omavaraisruokakuntaan kuuluville henkilöille.

Maidon hankkimiseen oikeuttavista ostokorteista annettiin M₁-kortti yleensä ostokortin saantiin oikeutetuille henkilöille; M₂-kortti a) v. 1925 tai sen jälkeen syntyneille lapsille, heidän täytettyään ensimmäisen ikävuotensa, b) raskaana oleville naisille ja c) imettäville naisille; M₃-kortti ensimmäisellä ikävuodella oleville lapsille; sekä M₄-kortti sairaille henkilöille lääkärintodistuksen nojalla M₁- ja M₂-kortin lisäksi.

Kalan ja perunan hankkimiseen oikeuttavista ostokorteista annettiin O₁₋₂-kortti (kalakortti) kaikille ostokortin saantiin oikeutetuille henkilöille ja O₃₋₄-kortti henkilöille, jotka eivät olleet perunaan ja ruokajuurikasveihin nähden omavaraisia.

Lihan- ja lihajalosteiden hankkimiseen oikeuttava R-ostokortti annettiin kaikille ostokortin saantiin oikeutetuille henkilöille.

Yleisostokorteista annettiin Y₁-kortti henkilöille, joilla oli oikeus saada viljan ja viljatuotteiden, lihan, maidon sekä ravintorasvojen hankkimiseen oikeuttavat ostokortit; sekä Y₂-kortti muille kuin niille, joilla oli oikeus saada Y₁-kortti.

Vaatetustarvikkeiden ja jalkineiden hankkimiseen oikeuttavista ostokorteista annettiin K₁-kortti v. 1924—37 syntyneille pojille; K₂-kortti v. 1923 tai sitä ennen syntyneille miehille; N₁-kortti v. 1924—37 syntyneille tytöille; N₂-kortti v. 1923 tai sitä ennen syntyneille naisille; sekä L-kortti v. 1938 tai sen jälkeen syntyneille lapsille.

Tupakan ja lisäokeriannoksen hankkimiseen oikeuttavista ostokorteista annettiin T₁- eli tupakkakortti sitä haluaville v. 1922 tai sitä ennen syntyneille miehille ja v. 1918 tai sitä ennen syntyneille naisille; sekä T₂- eli lisäokerikortti kaikille muille henkilöille.

Ostoluvat. Eri osastoilta annettiin tarvikkeiden ostolupia yhteensä seuraavasti:

Kahvilaosastolta:

Kahvinkorviketta	149 288.70 kg
Kahvinvastiketta	52 048.10 »
Keinomehuja	202.00 ltr
Lihaa	339 369.00 mk
Maitoa	1 193 206.80 ltr
Makeisia	53.30 kg
Perunaa ja ruokajuu- rikasveja	796 837.00 »
Ravintorasvaa	548.60 »
Ruokarasvaa	179.60 »
Sokeria	45 877.70 »
Teetä	106.23 »
Viljatuotteita	101 540.40 »

Laitososastolta:

Hedelmiä	478.75 »
Juustoa	12 176.62 »
Kahvia	64.25 »
Kahvinkorviketta	21 244.45 »
Kahvinvastiketta	4 413.00 »
Kalaa	14 336.10 »
Lihaa	4 363 231.70 mk
Maitoa	1 710 563.65 ltr
Makeisia	254.00 kg
Margariinia	17 048.45 »
Marmelaadia	10 013.55 »
Perunajauhoja	3 007.00 »
Perunoita	1 575 702.00 »
Saippuaa	16 542.21 »
Sokeria	237 177.44 »
Teetä	775.47 »
Tupakkaa	7 981.00 pistettä
Viljatuotteita	1 246 974.60 kg
Voita	59 239.37 »

Maatalousosastolta:

Betonirautaa	1 520.00 »
Galvanoitua levyä	3 575.00 »
Heiniä	51 720.00 »
Leseitä	4 403.50 »
Lihaa	396.00 »
Maaliöljyä	15 992.25 »
Maitoa	528.00 ltr
Mustaa levyä	1 823.00 kg
Rehukauraa	44 544.00 »
Seissää	7 357.00 »
Sinkkilevyä	493.00 »
Suopaa	483.00 »
Täpättiä	3 849.75 »
Vehnäjauhoja	34.00 »

Maataloustuoteosastolta:

Juustoa	10 523.00 »
Lihaa	1 356 919.00 mk
Maitoa	8 779 738.91 ltr
Margariinia	16 381.00 kg

Marmelaadia	80 058.00 kg
Munia	4 734.05 »
Perunoita ja ruoka- juurikasveja	47 583 651.00 »
Ruokarasvaa	11 880.00 »
Sipulia	39 450.00 »
Sokeria ja siirappia ...	166 454.00 »
Viljatuotteita	20 098 606.00 »
Voita	836 911.00 »

Pesuaineosastolta:

Nestesaippuaa	4 885.00 »
Pesupulveria	3 528.00 »
Saippuaa	102 665.00 »
Suopaa	24 500.00 »

Polttoaine- ja kuljetus-
osastolta:

Antrasiittia	1 351.00 hl
Bensiiniä	169 309.00 ltr
Hiilimurskaa	3 453.00 tonnia
Kivihiltä	7 552.00 »
Koksia	85 483.00 »
Koksimurskaa	7 823.00 »
Polkupyöräreunkaita .	1 274.00 kpl
Saippuaa	6 862.00 kg
Suodatinpusseja	12 504.00 pistettä
Valopetroolia	8 883.00 ltr

Ravintolaosastolta:

Juustoa	13.00 kg
Kahvinkorviketta	240 391.00 »
Kahvinvastiketta	84 253.00 »
Keinomehuja	2 521.00 ltr
Lihaa	8 063 609.00 mk
Maitoa	4 308 890.00 ltr
Margariinia	6 736.00 kg
Perunaa ja ruokajuu- rikasveja	6 639 385.00 »
Ruokarasvaa	36 253.00 »
Sokeria	180 633.00 »
Teetä	504.00 »
Tupakkaa	552 193.00 pistettä
Viljatuotteita	1 193 690.00 kg
Voita	3 392.00 »

Siirtomaatavaraosastolta:

Juustoa	200.00 »
Kahvia	143.00 »
Kahvinkorviketta ja teetä	546 902.00 »
Kahvinvastiketta	149 887.00 »
Margariinia	6 330.00 »
Perunajauhoja	3 295.00 »
Saippuavalmisteita ...	167 374.00 »
Sokeria ja siirappia ...	3 300 191.00 »
Viljatuotteita	9 261 945.00 »

Vaatetusosastolta myönnettiin vaatetustarvikkeiden ostolupia kuluttajille 30 942 kappaleen ja elinkeinonharjoittajille 10 605 kappaleen, yhteensä 41 547 kappaleen hankkimiseen. Edelliset hankinnat vastasivat 921 438 pistettä ja jälkimmäiset 1 513 911 pistettä, yhteensä 2 435 349 pistettä.

Yhteensä myönnettiin ostolupia seuraavasti:

Antrasiittia	1 351.00 hl	Galvanoitua levyä	3 575.00 kg
Bensiiniä	169 309.00 ltr	Hedelmiä	478.00 »
Betonirautaa	1 520.00 kg	Heiniä	51 720.00 »

Hiilimurskaa	3 453.00 tonnia	Perunajauhoja	6 302.00 kg
Juustoa	22 912.62 kg	Pesupulveria	3 528.00 »
Kahvia	207.25 »	Ravintorasvaa	946 584.82 »
Kahvinkorviketta	719 838.56 »	Rehukauraa	44 544.00 »
Kahvinvastiketta	290 601.10 »	Ruokarasvaa	48 312.00 »
Kalaa	14 336.10 »	Saippuavalmisteita	293 443.21 »
Keinomehua	2 723.00 ltr	Seissiä	7 357.00 »
Kivihiiltä	7 552.00 tonnia	Sinkkilevyä	493.00 »
Koksia	85 483.00 »	Sipulia	39 450.00 »
Koksimurskaa	7 823.00 »	Sokeria ja siirappia	3 751 506.47 »
Leseitä	4 403.50 kg	Suodatinpusseja	12 504.00 pistettä
Lihaa	14 130 256.70 mk	Suopaa	24 989.00 kg
Maaliöljyä	15 992.25 kg	Teetä	1 385.70 »
Maitoa	15 992 927.36 ltr	Tupakkaa	560 174.00 pistettä
Makeisia	307.30 kg	Tärpättiä	3 849.75 kg
Marmelaadia ja mehua	90 071.55 »	Vaatetustarvikkeita	2 435 349.00 pistettä
Munia	4 734.05 »	Valopetroolia	8 883.00 kg
Mustaa levyä	1 823.00 »	Viljatuotteita	31 902 756.34 »
Perunaa ja ruokajuuri- kasveja	56 595 575.00 »		

Tarkkailuosasto teki vuoden aikana poliisilaitokselle 355 ilmoitusta säännöstelymääräysten rikkomisista. Niiden johdosta raastuvanoikeus tuomitsi 124 henkilöä erilaisiin rangaistuksiin. Vapauttava päätös annettiin 27 tapauksessa.

Toiminnasta johtuneet kustannukset. Kertomusvuoden aikana lautakunnan toiminnasta aiheutuneet kustannukset nousivat yhteensä 9 527 388: 50 mk:aan. Kaupungin myöntämä määräraha käytettiin seuraavasti:

Menoerä	Talousarvion mukaan, mk	Tilien mukaan, mk	Säästö (+) ja ylitys (—), mk
Palkkiot	125 000: —	81 000: —	+ 44 000: —
Tilapäinen työvoima	3 788 501: —	6 123 995: 30	— 2 335 494: 30
Kesälomasijaiset	75 000: —	74 790: 95	+ 209: 05
Ylimääräinen työ	1) 2 650: —	2 650: —	—
Vuokra	460 520: —	460 520: —	—
Valaistus	30 000: —	39 482: 55	— 9 482: 55
Siivoaminen	18 000: —	18 007: 85	— 7: 85
Kaluston hankinta	75 000: —	81 920: 10	— 6 920: 10
Painatus ja sidonta	130 000: —	163 167: 50	— 33 167: 50
Tarveaineet	350 000: —	380 925: 70	— 30 925: 70
Ostokorttien jakelu	500 000: —	1 098 476: 55	— 598 476: 55
Ostokorttien säilytysvaraston hälytyslait- teiden hoito	1) 8 194: 30	8 194: 30	—
Kaupunginhallituksen käyttövarat	100 000: —	—	+ 100 000: —
Elintarvikkeiden hankinta	2 700 000: —	994 257: 70	+ 1 705 742: 30
Saksasta tuotujen perunain kaupasta aiheutunut tappio	—	494 257: 70	—
Nautaeläinten tuonnista aiheutunut tappio	—	500 000: —	—
Yhteensä	8 362 865: 30	9 527 388: 50	— 1 164 523: 20

1) Vuoden varrella myönnetty lisämääräraha.